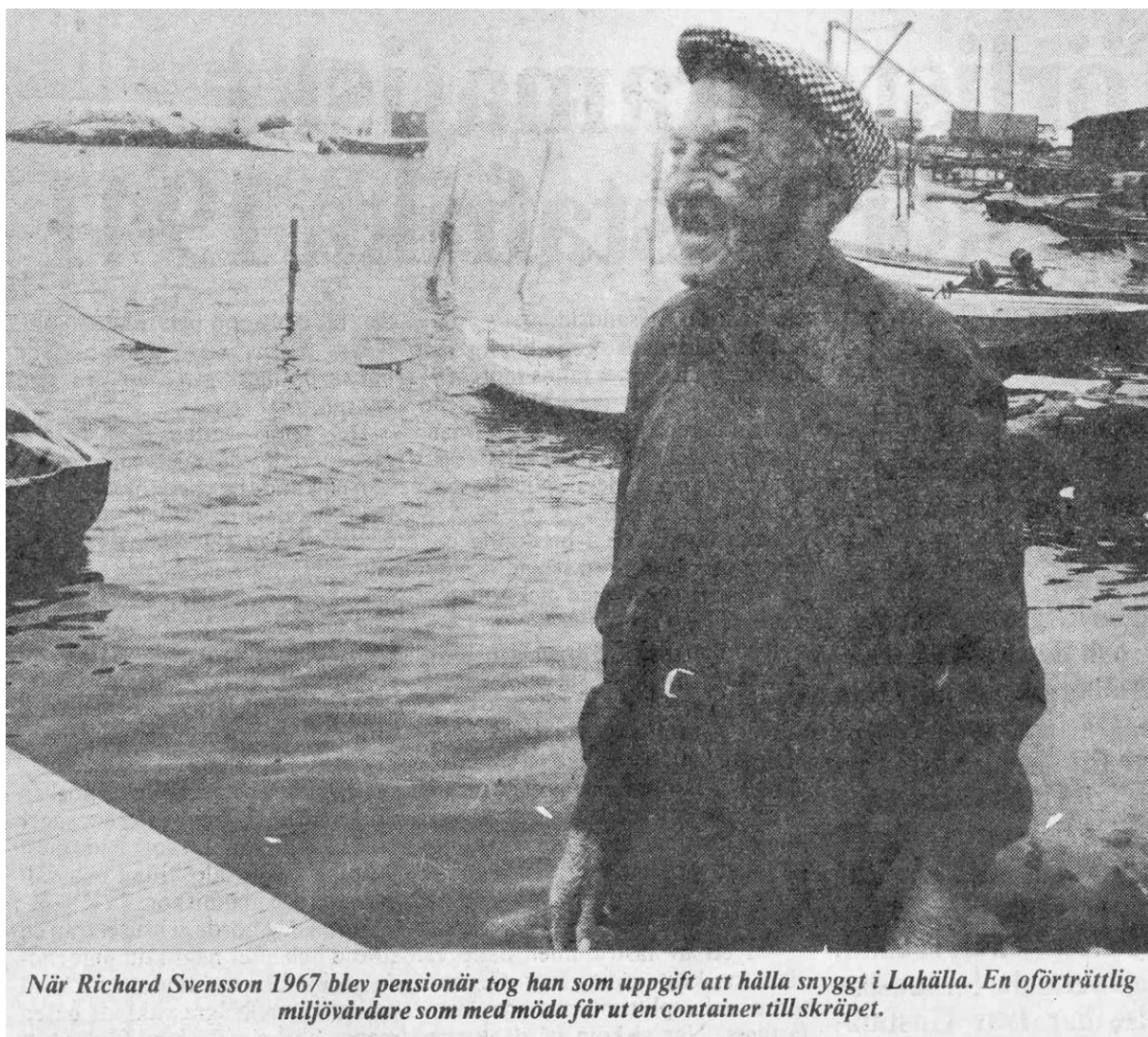

Han är Lahällas hustomte

Vore väl värd ett miljöpris.

Ur LP augusti 1981

BRASTAD (Bohusläningen). Han öser båtarna om det blir regn. Han ser till tomma vinterhus och hugger i när det behövs. Sedan 1967 har han städat stränderna i Lahälla. Fanns det miljöpris till kustbor skulle 81-årige Richard Svensson vara väl meriterad.

När Richard Svensson 1967 blev pensionär tog han som uppgift att hålla snyggt i Lahälla. En oförträttlig miljövärdare som med möda får ut en container till skräpet.

Båtägare sedan 75 är tillbaka gör att Richard kan båtar och sjön. Förr fanns det inget skräp, säger Richard. Den ved som flöt iland tog folk hem och eldade upp. Så kom oljeeldningarna och eländet med plast. I dag bryr sig ingen om stränderna. Det finns ingen läns- eller kommunal myndighet som har ansvaret för stränderna.

Medan stadens gator sopas och rabatterna ansas hoppas de ansvariga att havet skall dölja det skräp som det belastas med. Nu vet både vi och Richard Svensson att plasten blir man inte av med.

– Här inne hittar jag mjölkförpackningar med både svensk, tysk och engelsk text, plast, papper och burkar. Allt blandat med oljeklumpar. Den nya samhällsattityden med att kasta från sig skräpet och en nästan förlamande motvilja av att plocka upp det gör att enskilda arbetsinsatser är enda räddningen för att vår kust skall se snygg ut, säger Hans Wigardt, sedan 1959 sommargäst i Lahälla.

– Det har blivit sämre, säger Wigardt. Vinden blåser upp plasten 50 meter från sjökanten. Träd, buskar och staket kläds med smutsiga plastförpackningar. Lahälla ligger i skydd av Lysehalvön, men är trots det utsatt för stor anhopning av skräp från sjön.

Även naturen förändras. Förbuskningen ökar och ogräset frodas, där djuren en gång gick och åt. Vägar och stigar blir slitna och bryggor och stränder påverkas negativt av is och vågor. Regn fyller båtarna och stormen sliter i förtöjningarna. Så är det ofta i Lahälla.

Hustomte

Kan man tala om hustomte gäller det i högsta grad 81 – årige Richard Svensson. När han blev pensionär tog han som uppgift att fylla sin ledighet med att passa sitt samhälle. Han har hela livet bott i Lahälla och vill aldrig flytta därifrån. 200 personer fanns det en gång här, minns Richard. Det bodde 60 i stenhuggarkasern och det fanns ett hus där det bodde 17 personer.

I dag bor det sju året runt i Lahälla. Tre av dessa är i arbetsför ålder. Det som inte Richard vet om Lahälla är inte värt att veta. Närheten till sjön gör att han tycker att den skall vara Ett par hundra meter strandmark städar han flera gånger år. Han bär i säckar och lägger i container.

Ibland arbetar han i dubbel bemärkelse i motvind. En gång hade Richard städat ihop fyra stora högar med skräp. När bilen skulle komma låg det fyra högar längs stranden. En hög blev kvar.

– Det visade sig nämligen att chauffören hade order, att bara hämta tre högar! En annan gång hade Richard samlat skräp och väntade på att en container skulle komma. Richard gick nere vid sina skräphögar en dag och ytterligare en dag, ingen containerbil kom.

Då ringde Richard och efter ytterligare några dagar kom en bil och hämtade.

– Det är lite trögt ibland, säger Richard.

Det hör till saken att det inte är ett normalt åtagande för Lysekils kommun att städa stranden i Lahälla. Marken är nämligen i huvudsak ägd av stenbolaget.

Hamn och väg

När vägen regnar sönder fyller Richard sand i hålorna. Han rensar vägtrummor, när de blir fyllda av löv eller is. När mindre oljerester flyter in sköter Richard saneringen. Han räfsar löv och lagar trasiga bryggor. I en skål hemma hos Richard ligger det ett tjug med nycklar.

Det är nycklar till lika många hus i grannskapet som Rickard håller ett öga på.

– Sådana människor är guld värda, säger Hans Wigardt. Han blir aldrig ombedd att städa och hjälpa till. Rickard är alltid först på plats.

Det är sällan det tänder till hos Rickard Svensson. Så skedde dock, när han av stenbolaget fick en räkning för arrende av båtplats.

När chefen för bolaget fick veta vad Rickard gjorde på bolagets stränder beklagade han misstaget och sade åt Richard att kasta räkningen i sopsäcken.

Får tiden att gå.

Det går att fylla en pensionärs vardag med något meningsfullt. Att hålla snyggt i Lahälla, att vara på fjorden och fiska samt att hålla sig underättad om vilka som kommer på besök till Lahälla.

Orten kan t.ex. ha en medicinsk betydelse, säger Richard Svensson. När doktor Broman var chef för Lysekils lasarett fick en patient rådet att ta en promenad längs Lahällastranden för att skapa en själslig balans.

– Här. vill jag bo kvar, säger Richard med en önskan att färdtjänsten skall bli bättre. En resa per månad till Brastad för en 80-årig

Terje Fredh